

תחילתו של אברהם העברי

בראשית

יב א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָם לְדַלְתָּ מֵאֶרֶץ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ
אֱלֹהֵי אֶרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָךְ: ב וַיַּעֲשֶׂה לְגוֹי גָדוֹל וַאֲבִרְכָךָ וַאֲגַדְלָה שְׁמֶךָ וְהָיָה
בְּרַכָּה: ג וַאֲבִרְכָה מִבְּרַכֶּיךָ וּמִקְלָלֶיךָ אֲמָר וּנְבָרְכוּ בְּךָ כָּל מְשִׁפְחַת הָאָדָמָה:
ד וַיִּלְדֶּךָ אַבְרָם כְּאִשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יְהוָה וַיִּלְדֶּךָ אֶת־לוֹט וְאַבְרָם בְּרַחֲמֵשׁ שָׁנִים
וְשִׁבְעִים שָׁנָה בְּצֵאתוֹ מִחָרָן: ה וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת־שָׂרִי אִשְׁתּוֹ וְאֶת־לוֹט
בְּרֵאֲחָיו וְאֶת־כָּל־רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ וְאֶת־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־עָשׂוּ בְּחָרָן וַיֵּצְאוּ
לָלֶכֶת אֶרְצָה כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ אֶרְצָה כְּנָעַן:

רמב"ם, משנה תורה, ספר המדע, הלכות עבודת זרה, פרק א

ט כיון שנגמל איתן זה, התחיל לשוטט בדעתו והוא קטן, ולחשוב ביום ובלילה, והיה תמיה: היאך אפשר שיהיה הגלגל הזה נוהג תמיד, ולא יהיה לו מנהיג; ומי יסבב אותו, לפי שאי אפשר שיסבב את עצמו. ולא היה לו לא מלמד ולא מודיע דבר, אלא מושקע באור כשדים בין עובדי עבודה זרה הטיפשים. ואביו ואימו וכל העם עובדים עבודה זרה, והוא היה עובד עמהן. וליבו משוטט ומבין, עד שהשיג דרך האמת, והבין קו הצדק, מדעתו הנכונה; וידע שיש שם אלוה אחד, והוא מנהיג הגלגל, והוא ברא הכול, ואין בכל הנמצא אלוה חוץ ממנו. יא. וידע שכל העם טועים... ובן ארבעים שנה, הכיר אברהם את בוראו. יב כיון שהכיר וידע, התחיל להשיב תשובות על בני אור כשדים ולערוך דין עמהם, ולומר שאין זו דרך האמת, שאתם הולכים בה. ושיבר הצלמים, והתחיל להודיע לעם, שאין ראוי לעבוד אלא לאלוה העולם, ולו ראוי להשתחוות ולהקריב ולנסך--כדי שיכירוהו כל הברואים הבאים... יג כיון שגבר עליהם בראיותיו, ביקש המלך להורגו; נעשה לו נס, ויצא לחרן. והתחיל לעמוד ולקרות בקול גדול לכל העם, ולהודיעם שיש אלוה אחד לכל העולם, ולו ראוי לעבוד. והיה מהלך וקורא ומקבץ העם מעיר לעיר וממלכה לממלכה, עד שהגיע לארץ כנען, והוא קורא, שנאמר 'ויקרא שם בשם ה' אל עולם'

בראשית

יב א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָם לְדָלֶקֶת מֵאֶרֶץ וּמִמּוֹלַדְתָּהּ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֱלֹהֵי אֶרֶץ אֲשֶׁר
אֲרָאָךְ: ב וַאֲעֹשֶׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל וְאַבְרָכְךָ וְאַגְדָּלְהָ שְׁמֶךָ וְהָיָה בְרָכָה: ג וְאַבְרָכָה מְבָרְכֶיךָ
וּמְקַלְלֶךָ אָאָר וְנִבְרָכוּ בְּךָ כָּל מְשֻׁפָּחֵת הָאָדָמָה: ד וַיִּלְךָ אַבְרָם בְּאֶשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יְהוָה
וַיִּלְךָ אִתּוֹ לֹט וְאַבְרָם בְּרִחְמֵשׁ שָׁנִים וְשִׁבְעִים שָׁנָה בָּצֵאתוֹ מִחָרָן: ה וַיִּקַּח אַבְרָם
אֶת־שָׂרִי אֲשֶׁתּוֹ וְאֶת־לֹט בְּרִאֲחִיו וְאֶת־כָּל־רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ וְאֶת־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־עָשׂוּ
בְּחָרָן וַיֵּצְאוּ לְלֶכֶת אֶרְצָה כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ אֶרְצָה כְּנָעַן:

בראשית

יא כו וַיַּחֲתֹרֵחַ שְׁבַעִים שָׁנָה וַיּוֹלֵד אֶת־אַבְרָם אֶת־נַחֲוֹר וְאֶת־הָרָן: כז וְאַלֶּה תּוֹלְדֹת
תָּרַח תָּרַח הוֹלִיד אֶת־אַבְרָם אֶת־נַחֲוֹר וְאֶת־הָרָן וְהָרָן הוֹלִיד אֶת־לוֹט: כח וַיָּמָת הָרָן
עַל־פְּנֵי תָרַח אָבִיו בְּאֶרֶץ מוֹלְדֹתוֹ בְּאוּר כַּשְׂדִּים: כט וַיִּקַּח אַבְרָם וְנַחֲוֹר לָהֶם נָשִׁים שְׁם
אֲשֶׁת־אַבְרָם שָׂרִי וְשֵׁם אֲשֶׁת־נַחֲוֹר מְלֶכָה בַת־הָרָן אֲבִי־מְלֶכָה וְאָבִי יִסְכָּה: ל וַתְּהִי שָׂרִי
עַקְרָה אֵין לָהּ וָלֵד: לא וַיִּקַּח תָּרַח אֶת־אַבְרָם בְּנוֹ וְאֶת־לוֹט בְּרוֹהָרָן בְּרוֹבְנוֹ וְאֵת שָׂרִי
כַּלְתּוֹ אֲשֶׁת אַבְרָם בְּנוֹ וַיֵּצְאוּ אֹתָם מְאוּר כַּשְׂדִּים לָלֶכֶת אֶרֶצָה כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ עַד־חָרָן
וַיֵּשְׁבוּ שָׁם: לב וַיְהִיו יְמֵי־תָרַח חֲמִשׁ שָׁנִים וּמֵאָתַיִם שָׁנָה וַיָּמָת תָּרַח בְּחָרָן:

יב א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַבְרָם לְדַלְקָה מֵאֶרֶץ־ךָ וּמִמּוֹלְדֹתֶיךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
אֶרְאֶךָ: ב וְאָעֲשֶׂה לְגוֹי גָּדוֹל וְאַבְרָכְךָ וְאֶגְדְּלָה שְׁמֶךָ וְהָיָה בְרָכָה: ג וְאַבְרָכָה מְבָרְכֶיךָ
וּמִקְלָלְךָ אָאָר וְנִבְרָכוּ בְּךָ כָּל מְשֻׁפָּחַת הָאָדָמָה: ד וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יְהוָה
וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ לוֹט וְאַבְרָם בְּרוֹחֲמֵשׁ שָׁנִים וְשִׁבְעִים שָׁנָה בָּצֵאתוֹ מִחָרָן: ה וַיִּקַּח אַבְרָם
אֶת־שָׂרִי אֲשֶׁתוֹ וְאֶת־לוֹט בְּרוֹאָחִיו וְאֶת־כָּל־רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ וְאֶת־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־עָשׂוּ
בְּחָרָן וַיֵּצְאוּ לָלֶכֶת אֶרֶצָה כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ אֶרֶצָה כְּנָעַן:

ספר הזוהר, חלק א, עז ע"ב – עח ע"א (בתרגום מארמית)

ויצאו אתם מאור כשדים ללכת ארצה כנען' - ובשעה שיצאו מה כתוב? – 'ללכת ארצה כנען', שהרצון שלהם היה ללכת לשם. מכאן למדנו, כל מי שמתעורר להיטהר מסייעים לו. בוא וראה שכך הוא, שכיון שכתוב ללכת ארצה כנען מיד ויאמר ה' אל אברם 'לך לך', ועד שהוא [לא] התעורר קודם לא כתוב 'לך לך'... בוא ראה, כיון שכתוב 'ויצאו אתם מאור כשדים וכו'" מיד – 'ויאמר ה' אל אברם לך לך'... כיון שמתעורר אדם התעוררות בתחילה, אזי מתעוררת התעוררות גם מלמעלה.

ספר הזוהר, חלק א, עז ע"ב – עח ע"א

וסוד הדבר, 'לך לך', שהרי הקב"ה נתן לו לאברהם רוח חכמה, והיה יודע ומצרף את צדדי ישובי העולם, והסתכל בהם ושקל במשקל, וידע כוחות אשר ממונים על צדדי הישוב. כאשר הגיע לתוך נקודה של אמצע הישוב שקל במשקל ולא היה עולה בידו. התבונן לדעת את הכח אשר ממונה עליה, ולא יכול להתדבק בו ברצונו. שקל כמה פעמים וראה שמשם נוסד כל העולם. התבונן וצרף ושקל לדעת, וראה שכח עליון שעליה אין לו שיעור, עמוק וסתום, ואין הוא כמו צדדי דרגות הישוב. התבונן ושקל וידע שכמו שמאותה נקודה אמצעית של הישוב ממנו נוסד כל העולם לכל צדדיו, כך הכח ששורה עליה, משם יצאו כל שאר כוחות שממונים על כל צדדי [ה]עולם, וכולם בו אחוזים. אז – 'ויצאו אתם מאור כשדים ללכת ארצה כנען'.

ספר הזוהר, חלק א, עז ע"ב – עח ע"א (בתרגום מארמית)

עוד התבונן ושקל וצרף לעמוד על בירור הדבר של אותו מקום, ולא היה יודע ולא יכול לדבוק [בו]. כיוון שראה את חוזק המקום הזה ולא יכול לעמוד עליו, מיד 'ויבואו עד חרן וישבו שם'. מה הטעם של אברהם [בכך]? אלא שהוא היה יודע ומצרף בכל אותם שליטים מנהיגי העולם בכל צדדי הישוב, והיה שוקל ומצרף את אותם השולטים בצדדי הישוב, מנהיגי הכוכבים ומזלותיהם, מי הם החזקים אלו על אלו, והיה שוקל את כל ישובי העולם ולא עלה בידו. כאשר הגיע למקום הזה ראה את תוקף העומק ולא יכול לעמוד בו. כיון שראה הקב"ה את ההתעוררות שלו ואת התשוקה שלו מיד התגלה עליו הקב"ה ואמר לו 'לך לך', לדעת אותך ולתקן את עצמך...

בוא ראה שכך הוא, שהרי [כבר] יצאו מאור כשדים והיו בחרן, למה יאמר לו 'לך לך מארצך וממולדתך'? אלא עיקר הדבר כמו שנאמר. 'אל הארץ אשר אראך' - אראך מה שלא יכולת לעמוד עליו ולא יכולת לדעת, כוח של אותה ארץ, שהוא עמוק וסתום.